

Koskelaiset

SUKUSEURAN
JÄSENLEHTI

13.12.2018

Nro: 45

Tervehdys kaikille Koskelaisten sukuseuran jäsenille ja sen ystäville!

Hellekesä on kääntynyt syksyyn ja joululähestyys vauhdilla. Koko vuosi on sujahtanut. Liekö vauhti vai vanheneminen synnyttänyt siihen, että muistikin on alkanut tehdä kepposia. Tavaroihin "häviää" ja ei muista, minne ne laittanut. Voi vaan kysyä, kuten Arvo-eno: "mikäs nyt on hävvyöksissä"? Tämä pätee minuun, mutta olen huomannut myös ympärilläni samanlaista muistamattomuutta.

Eli mitä pitää tehdä, kun huomaa, että muisti alkaa pätkiä. Nuoremmille ja miksei vanhemmillekin sopii runo, jonka löysin siivotessani paisuvia paperiröykkiöitä. Tämä oli äitini paperi, joka löytyi vanhan lehden välistä.

Elä hättäele

**Elä kiireellä immeinen ihteet pilloo,
hermos jos männöö, onko siitä illoo?**

**Elä pikajunan vaahtia hössötä aena,
vuan päivälläkkii joskus piäs pehkuu paena.
Toppuuta joskus tuo tulinen tahti.**

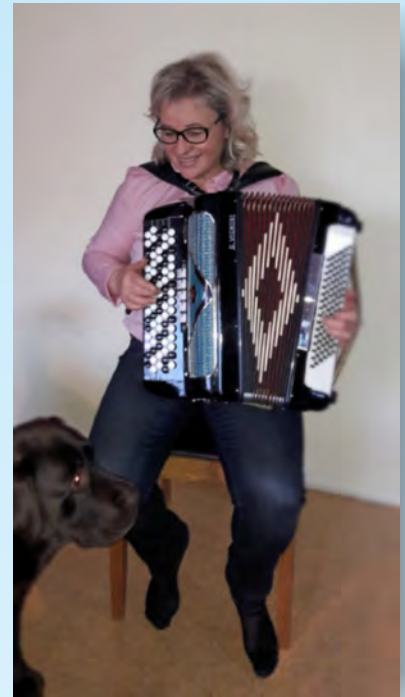
**Kokkeele mittee on tuo ruokalevon mahti!
Kohta jo huomoot kuinka oessommoo,
katkasta virta, antoo hermoille lommoo!**

(Kalle Väänänen, Savolaista sananrieskoo)

Oikeanlainen ravinto ruokkii aivoja. Liikunta on myös hyväksi muistille. Erilaiset harrastukset pitävät aivot toiminnassa. Ristisanatehtävät, sudokut, tietokilpailut, kielten opiskelu ja vaikka soittoharrastus.

Minäkin rupesin muutama vuosi sitten kokeilemaan hanurin soittoa. Olen aina pitänyt haitarimusiikista ja ihmetellyt, oppisinko itsekkin? Ajattelin, että nyt kokeilen, ettei tarvitse vanhainkodin kiikkustuolissa istuessa harmitella, miksen yrittänyt. No, voin sanoa, että on ollut haastavaa. Mutta voin myös taata, että sellaiset aivosolut, jotka ovat jo surkastuneet, ovat taas heränneet henkiin.

Soittohan menee niin, että oikea käsi soittaa diskanttia. Vasen käsi soittaa bassoa. Jossakin välissä täytyy katsoa nuotteja, joita on kahdessa rivissä päällekkäin; toinen oikealle ja toinen vasemmalle kädelle. Ajoituksen täytyy täsmätä. Mietitään, miten lasketaan, onko valssi, eli lasketaan kolmeen. Vai onko tasajakoista? Eikä tässä kaikki, paljetta on vedettävä tai työnnettävä, että ääni kuuluisi. Palkeen vetämisessäkin on nuoteissa merkki, koska vedetään auki ja koska työnnetään kiinni. Helppo homma, eikö totta?

No, aloitin ihan alusta. En muistanut enää koulussa opittuja nuottejakaan. Vasen käsi oli tosi hankala, se ei tahtonut alussa totella ollenkaan aivojen antamaa käskyä. Mutta kuinkas ollakaan, viime torstain tunnilla kädet pelasivat yhteen ja rytmi pysyi "kasassa". Opettajanikin antoi positiivista palautetta. Palkeen oikeaa veto- ja sulkurytmiä en kylläkään pystynyt hallitsemaan. Ei haittaa! Harjoittelua vaan lisää ja uskon, että sekin asia korjaantuu ajan myötä. Ettei kaikki olisi liian helppoa, niin näppäimissä on omat sormitukset, jotka myös pitäisi muistaa ja osata.

Vaikka kovasti koitan harjoitella kaiken arkityön lisäksi, niin turha toivo! En aio esiintyä Koskelaisten sukujuhlissa! Olen esiintynyt kolme kertaa: ensimmäisen, ainoan ja viimeisen! Tämä virhe tapahtui viime kesänä, kun reteesti lupauduin työkaverini 50-vuotisjuhlaan soittamaan. Läskiksi meni, jännitti kovasti. Siispä, ei minusta esiintyjää tule, mutta soitan omaksi iloksi ja muiden harmiksi. Ei soittoni voi aivan kauheaa olla, koska tyttärenti koira usein asettuu jalkojeni juurelle soittaessani. Hyvin koulutettu koira!

Ensi vuonna oman sukuseuramme kesäjuhlia vietetään 24.8.2019 Porvoon Vanhamoisiossa, Iljon talossa, Marjatta Larsion luona. Vahviala-seuran kesäjuhlat pidetään Lappeenrannassa 7.7. ja Karjalaiset kesäjuhlat ovat ensi kesäkuussa Hämeenlinnassa. Kaikki joukolla mukaan! Karjalan liitolla on myös paljon tapahtumia pitkin vuotta, osallistukaa!

*Mukavaa Joulun aikaa ja Hyvää Uutta vuotta!
Muistakaa harrastaa ja aloittaa uusia haasteita!
Koskaan ei ole liian myöhäistä!*

Päivi Heimola

Matkamme VIIPURIIN JA KOSKELAAN

Kauniina lauantaiaamuna Puolakan bussi ja kuljettaja Kari Mokka odottivat Helsingissä, Kiasman edessä, meitä pääkaupunkiseudulta matkalle lähteviä. Matkanjohtajakin oli merkitty Helsingistä saapuvaksi, mutta pari puhelinoittoa varmisti, että Porvoostahan se Sipiläisen Hannes mukaan tulee. Porvoon ja Kotkan Leikarin jälkeen joukkomme oli koossa ja niin huristeltiin reilu pari vuotta sitten valmistunutta ja heinäkuussa 2018 päättyneen korjauksen jäljiltä avattua uutta moottoritietä pitkin ohii Haminan kohti rajaa.

Matkanjohtaja Hannes Sipiläinen

Menossa lounaalle Pyöressä torniin.

Suomen tulli toimi nopeasti, samaa ei voi taaskaan sanoa Venäjän tullista. Viipurin Veikoissa vaihdettiin rahaa, ostettiin eväitä ja virvokkeita ja aikataulun mukaisesti ehdimme lounaalle Pyöressä Torniin. Paikallinen lauluduo viihdytti, mutta esityksen kuuluvuutta heikensi kilpaileva musiikki kauppahallin edustalle pystytetyltä Viipuripäivän esiintymislavalta. Hotelli Druzbaan majoittumisen jälkeen oli omaa ohjelmaa. Moni kävi tutustumassa Viipuripäivän ohjelmatarjontaan, toiset kävivät kaupoilla, mutta jokunen lepäili huoneessaan keräten voimia iltaa varten.

Pyöressä tornin kattokuviot.

Illallinen oli varattu ravintola Espilään. Espilän historia alkoi vuonna 1868, kun Torkkelin puistoon rakennettiin arkkitehti Fredrik August Odenwallin suunnitelma Belvédéré-niminen hotelli-ravintola. Se paloi elokuussa 1887, ja paikalle valmistui Brynolf Blomqvistin suunnitelma uusi ravintolarakennus vuonna 1890. Se sai nimekseen Esplanad, ja myöhemmin Espilä. Vuonna 1899 Blomqvist piirsi ravintolan edustalle esiintymislavan, joka tuhoutui sisällissodan aikana. Espilän ravintolasta tuli maanlaajuisesti tunnettu paikka. Vuonna 1935 sitä remontoitiin arkkitehti Uno Ullbergin suunnitelmien mukaan ja Espilässä oli 160 asiakkaan sali ja lisäksi lasitettu terassi 110:lle henkilölle. Samassa yhteydessä rakennettiin myös uusi esiintymislava. Molemmat tuhoutuivat sotien aikana. (Suomen Sotahistoriallinen seura ry.)

Illallisemme oli kuuluisaa Espilää jäljittelevässä ravintolassa, joka avautui Viipuriin vuoden 2016 lopulla. Ravintolan nimi ja paikka Torkkelin puistossa on sama ja ravintolan ulkomuotokin näyttää lähes samalta kuin ennen sotia. Ravintolan avaaminen on Virosta Viipuriin muuttaneiden kahvilayrittäjien Konstantin ja Larisa Fomitsevin pitkän työn tulos.

Uusi rakennus on osin saatu ulkoapäin suurine ikkunoineen muistuttamaan alkuperäistä, mutta Espilän tapainen pitsihuvilahan se ei ole. Sisältä ravintola näyttää modernilta ja sisustus on pääosin vaaleanvihreä. Pääoven edessä on pitkä baaritiski. Sen takana ja vasemmalla sivulla on suuri ravintolasali, johon mahtuu jopa 200 asiakasta. Ravintolan oikeassa siivessä on buffet-ravintola erillisine sisäänkäynteineen. Ruokailimme tuossa isossa ravintolasalissa. Vaikka salissa oli muitakin, saimme ruoan nopeasti ja se oli maukasta. Juomat piti hakea itse baaritiskiltä. Espilän edessä oleva iso terassi oli koko ajan täynnä paikallisia asiakkaita.

Nautittuamme aamupalan teimme bussilla opastetun kiertoajelun. Olga-opas kertoi kaupungin historiasta ja nykytilanteesta. Entisöinti jatkuu, sillä Viipurin kunnostamiseen on kuulemma luvattu korkealta taholta rahaa. Kiertoajelu päättyi Kauppahallin eteen ja Hotelli Viktoriassa nautitun välipalan jälkeen oli mahdollisuus tehdä viime hetken ostokset; valkosipulit, venäläiset kurkut, makeiset, risuluudat, pellavatuotteet, bambusukat ja -alushousut ym. ym.

Koskelaan mennessä poikkesimme Rauhamaalle ja kävimme Vahvialan kirkon raunioilla. Matka ei voinut jatkua ennen kuin venäläinen vartija tutki, että rajavyyhykelupa oli kunnossa. Lisäksi hän kyseli kulkureittiämme ja seurasi matkan- tekoamme tehdessämme pienen kierroksen kirkonkylässä. Matkanjohtajamme mukaan näimme alkuperäiset Vah- velaisen talon (Vilppilä) ja Ollamäen ohi ajettuamme Jukamon kaupan. Tienristeys, jossa pysähdyttiin, oli aikoinaan nuorten "toriksi" kutsuma kotoontumispaikka. Tienristeyksestä olisi voinut jatkaa Saarijärven rantaan, mutta me pala- simme kirkonmäelle, koska Anttilan silta on nykyisin jalankulkusilta.

Vahvelaisen talo.

Jukamon kauppa

Koskelaan saavuttuamme väki hajaantui ”kotikulmilleen”. Isäni suku polveutuu Yljoen talosta ja äitini suku Seppälästä, mutta noin 3 km:n päässä olivat vanhempieni syntymäkodit, äidin Löytömaen Seppälässä ja isän Vaspellossa.

Palattuani Seppälän pihapiiristä menin jututtamaan Tommolan pihalla olleita venäläisiä. He kertoivat olevansa Muurmanskista ja he olivat tulleet muutama vuosi sitten asumaan alueelle. Asumuksena oli askeettinen, eräänlainen työmaaparakki, mutta ylpeänä he esittelivät omaa puutarhaansa. Kieliongelmien vuoksi en saanut selvää, mitä he tekevät työkseen. Erittäin ystävällisesti he esittelivät myös koko seurueellemme asuinpaikkaansa ja lähtivät sen jälkeen ämpäreineen joko marjaan tai sieneen.

Pekka Koskelainen ja Tommolan uudet asukkaat.

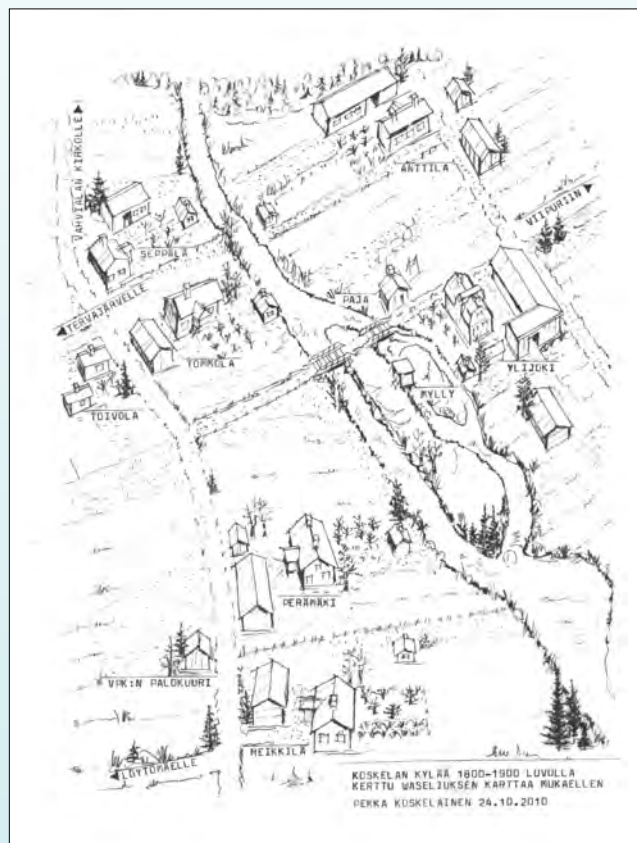
Koskelan kasvimaata. Kuva Hanna Mäki.

Ennen poislähtöä kuljettajallemme soitettiin ja hetken kuluttua paikalle saapuikin perinteinen "metsämarket". Kaupanteko sujui hyvin ja sitten olimmekin valmiit kotimatkalle rajamuodollisuuksin. Suomen puolella Rajahovissa oli mahdollisuus ruokailuun ja ryhmäkuvakin saatiin otetuksi. Matkalaiset jäivät pois omilla pysäkeillään ja Helsinkiin saavuimme noin klo 22.

Matka oli onnistunut. Kiitos matkanjohtajalle Hannekselle ja linja-auton Kari-kuljettajalle turvallisesta kyydistä.

Vuokko Mäki

Kuvat: Jukka Koskelainen

Koskelan kylää 1800-1900 luvulla.
Pekka Koskelainen piirtänyt Kerttu Waseliuksen mukaan.

Kuvan otti autonkuljettajamme.

REISSU VIIPURIIN ja KOSKELAN kylään elokuussa 2018 nuorimman matkalaisen kertomana

Lähdimme liikkeelle lauantai-aamuna aikaisin. Bussi odotti Helsingissä Kiasman edessä klo 07.00. Meillä oli lyhyt kävelymatka bussille, joten tulimme paikalle viime tipassa. Matkan varrella otettiin kyytiin lisää porukkaa Porvoossa ja vielä kerran myöhemminkin.

Matka sujui hyvin. Venäjän rajan ylittäminen jännitti, mutta onneksi rajajutut menivät nopeasti. Saavuimme Viipuriin lounasaikaan. Menimme Pyöreään Torniin lounaalle. Se oli hieno vanha paikka, jossa oli todella paksut kiviseinät. Siellä oli hauskaa kuulla venäläisiä lauluja ja nähdä tanssia. Lounaan jälkeen vietiin tavarat hotelliin ja lähdettiin katsomaan kaupunkia. Ihmiset näyttivät ihan tavallisilta ja pukeutuivat samalla tavalla kuin muualakin. Oli Viipuri-päivä ja sen takia kaupungilla oli paljon ohjelmaa, kojuja ja ihmisiä liikkeellä.

Nella Salminen Ylijoen kellarissa.

Ehdimme käydä katsomassa myös Viipurin linnaa pikaisesti. Minua harmittaa, että Viipuri ei ole enää suomalainen kaupunki. Olisi hienoa, jos Suomella olisi tällainen vanha kaupunki. Itse olin ensimmäistä kertaa Viipurissa, mutta mamma sanoi, että paljon oli korjattu ja laitettu taloja parempaan kuntoon kuin yli 20 vuotta sitten.

Viipurin linnan jälkeen paineltiin juoksujalkaa illalliselle Espilään. Illallisella oli mukava tunnelma ja paljon keskusteluja. Käveltiin hotellille ja paljon lapsiakin oli illalla vielä ulkona viettämässä Viipuri-päivää. Katseltiin vielä ilotulitusta hotellilla kymmenen jälkeen.

Aamulla lähdettiin aamiaisen jälkeen bussilla kiertämään Viipuria. Bussissa oli venäläinen opas, joka kertoi paljon eri rakennusten historiasta ja elämästä ennen ja nykyisin. Kaupunkikierroksen jälkeen oli tehetki ja mahdollisuus käydä kauppahallissa. Tehtiin pieniä ostoksia ja hankittiin juomista sekä eväitä.

Sitten alkoi matka kohti Koskelan kylään. Bussimatalla oli mielenkiintoista kuulla tarinoita siitä, mitä paikoilla oli ollut ennen. Kävimme viemässä kukkia hautausmaalle ja tutkimme vanhaa kirkon paikkaa. Koskelan kylässä ei ollut enää taloja jäljellä, mutta kivijalkoja ja entisiä kellareita löytyi. Me tutkimme mamman isän, Ilmo-vaarin (Ylijoki) entistä kotipaikkaa tarkasti. Katsoimme vanhasta valokuvasta, millainen talo oli paikalla aikoinaan ollut. Kellari oli jäljellä vielä ja tietysti tutkin tarkasti, löytyisikö jotain sieltä. Joki oli aikojen saatossa madaltunut ja luonto ympärillä rehevöitynyt.

Metsämarket. Kuva Hannes Sipiläinen

Sitten paikalle tuli yhtäkkiä metsäkauppias. Hänellä oli auton takakontti täynnä juomia, tupakkaa ja suklaata. Minä pysyttelin bussissa, koska ulkona pörräsi ampiaisia. No sitten niitä tuli bussiinkin ja yksi pääsi pistämään minua. Metsäkauppias antoi minulle lohdutukseksi ilmaiseksi suklaata.

Koskelan kylään oli muuttanut venäläinen pariskunta. He olivat ilmeisesti kesää viettämässä siellä ja olivat laittaneet pienen puutarhan tontille. Esittelivät ystävällisesti omia viljelmiään, mutta keskustelu oli hankalaa, kun ei ollut yhteistä kieltä. Koskelan kylään tutustumisen jälkeen lähdimme paluumatkalle ja myös paluumatkalla kaikki sujui hienosti.

Matkalla oli mukana myös yli 90-vuotias Pekka, jonka suku oli aikoinaan asunut Koskelassa. Hän kertoi todella mielenkiintoisia tarinoita sota-aikaisista tapahtumista ja elämästä siihen aikaan. Minä kyselin paljon asioista ja ymmärrän nyt paremmin sota-ajan tapahtumia. Toivon, että Suomi ei joudu enää koskaan sotaan.

Nella Salminen 13 vuotta

Matkanjärjestäjä ja sukuseuramme jäsen Hannu Koskelainen Kausalasta

Istumme täällä Hannu Koskelaisen tuvassa Kausalassa ja keskustelemme hänen pitkästä urastaan matkanjärjestäjänä. Tässä hommassa tuli 31 vuotta täyteen, ja hän on tehnyt matkoja mm Karjalan kannakselle, Valamoon, Konevitsaan, Käkisalmeen, Pietariin, Muurmanskiin. Koskelaisen mielestä matkoja on tehty paljon, pelkästään Vahvialaan matkoja on kertynyt lähes 300.

Hannu Koskelainen on syntynyt Vahvialan Järvenpään kylässä vuonna 1935, tilan nimi oli Uustalo. Hänen äitinsä oli kotoisin Sipilän kylän Ermolan talosta ja oli omaa sukua Vahvelainen. Hannun isä oli kotoisin Järvenpään kylästä.

Koskelainen on vetänyt myös sukuseuramme matkoja Koskelaan ja Sipilän kylään ja tietenkin myös Viipuriin. Pari matkaa on jäänyt erityisesti mieleen. Se oli matka Koskelaan 1998, kun Koskelan kallioon hiekkapuhallettiin Koskelaisten sukuseuran vaakuna. Tekijänä oli Kaarle Berglöf ja vaakunan oli suunnitellut Pentti Sipiläinen ja puuhamiehenä toimi sukuseuran puheenjohtaja Hannu Koskelainen Porvoosta. Taisi tällä matkalla olla pari muutakin puuhamiestä mukana.

Toinen matka oli, kun oppaana toimi Kaarlo Tetri. Tetri syntyi vuonna 1914 Yläsommeella, ja hän kertoi meille Viipurista ja sen vaiheista sekä Urho Kekkosen maatilasta Hiivalan kylässä, Vahvialan kunnassa. Tetri kuului vuosikymmenten ajan presidentti Urho Kekkosen luotettuun lähipiiriin.

Koskelainen vilautti minulle myös erikoista korttiaan, kulkulupaansa, jolla hän saa vapaasti kulkea Vahvialassa. Vahviala kuuluu nykyään rajavyöhykealueeseen, jossa tarvitaan kulkulupa, eikä siellä saa kulkea ilman tätä kyseistä lupaa. Rajavyöhykealue loppuu UKK-sillalla, eli ennen Viipuria olevalla korkealla sillalla. Sillan nimi tulee siitä, että Kekkosen oli sillan puuhamiehenä.

Hannu Koskelainen jatkaa vielä virkaansa matkanjärjestäjänä, hieman kevennetyin versioin.

Toivomme Hannulle hyviä ja antoisia matkoja Karjalaan 2019.

Kirjoitti Raija Putus 28.10.2018

KERTTU WASELIUS

90 vuoden ikään

Aktiivinen sukuseuramme jäsen Kerttu Waselius täytti kunnioitettavat 90 vuotta Kanadan Vancouverissa huhtikuun 25. päivä 2018. Kepa, niin kuin Kerttua on totuttu kutsumaan, syntyi Vahvialan Koskelan kylässä Maria ja Heikki Koskelaisen (Ylijoki) seitsemästä lapsesta toiseksi nuorimmaiseksi. Vaikka sotavuodet katkaisivatkin kotikylässä vietetyn lapsuuden Kepan ollessa 11-vuotias, vilkas ja urheilullinen tyttö tutustui jo lapsena Koskelan kyläläisiin niin hyvin, että lapsuusmuistoista syntyi kirjakin kymmeniä vuosia myöhemmin.

Sota-ajan väliaikaisten evakkopaikkojen jälkeen uusi koti Marin perheelle löytyi Porvoon Vanhamoisista, niin kuin monille muillekin naapureille Koskelan kylästä. Mari-äiti oli jäänyt leskeksi jo ennen sotia Heikki-isän kuoltua. Vanhamoisiossa Kepa löysi tiensä 4H-kerhon vetäjäksi ja Vanhamoisien Alku-urheiluseuran kilpahiihtäjäksi ja saavutti kolme SM-pronssimitalia viestihiihdossa. Urheilu-ura jatkui puutarhuriopintojen myötä Valkeakoskella Vesiveikoissa, missä laji oli vaihtunut soutuun ja suunnistukseen. Naisten joukkueessa tuli v. 1957 soudussa kaksi Suomen mestaruutta. Eri värisia mitaleja tuli piirittasolla myös suunnistuksessa. Vieraillessaan Vanhamoisiossa hän yllätti naisena Mosse-auton ratissa.

Seikkailunhalu ja matkustusinto veivät nuoren puutarhurin aluksi puoleksi vuodeksi Ruotsiinkin, mutta seikkailunhalun vain kasvaessa Kepa hyppäsi Amerikan laivaan vuonna 1958 määränpäänään Kanadan Ontario. Tallella on vieläkin Kepan ensimmäinen viesti toiselta mantereelta, säkösanoma Arvo-veljelle lyhyesti: "Perillä". Kaksi vuotta aiemmin Kanadaan oli lähtenyt Vanhamoisista jo Kepan tuleva aviomies Nils Waselius. Kepa ja Nisse viettivät häät Kanadan malliin ja Kai-poika syntyi vuonna 1960. Metsätyöt työllistivät monia suomalaisia noilla seuduilla Longlacissa ja sieltä Kepa ja Nissekin työnsä löysivät ja talonsa rakensivat.

Uusia harrastuksia Kepa löysi koko ajan: vieraillessaan Suomessa tuliaisina oli itse maalattuja tauluja tai kirjeen ohkeen liitetty valokuva tutun näköisestä taitoluistelijasta. Tyynenmeren kala-apajat houkuttivat erityisesti Nisseä Vancouverin saarelle työuran päätyttyä ja sinne Kanadan länsirannikolle British Columbiaan tie veikin.

Soutaja Kerttu Koskelainen.
Kerttu 1950 -luvulla.

Kerttu 6.12.2016 itsenäisyyspäiväjuhlassa Vancouverissa.

Nissen kalastaessa Kepa keskittyi kirjoittamiseen ja matkustamiseen. Uskonto ja seurakunta tulivat Kepalle yhä tärkeämmäksi osaksi elämää. Paitsi Kanadan suomalaisiin lehtiin satoja artikkeleita kirjoittanut Kepa julkaisi iloksemme myös Koskelaa muistellessa ja Koskelaa valokuvina -kirjat sekä hengellisen Kanssasi kahden -julkaisun.

Viimeiset vuosikymmenet Kepa on asunut Vancouverin kaupungissa suomalaisessa lepokodissa ja Nissen kuoltua vuonna 2012 Kepa pärjää edelleen hyvin, laittaa itse ruokansa, käy kaupungilla ja ulkoilee ja tietysti haastaa niin tuttujen kuin tuntemattomien kanssa. Kirjoittaminen on jäänyt, mutta maailman asioita hän seuraa aktiivisesti ja lukee paljon. Kai asuu Edmontonissa ja vieraillee usein äitinsä luona. Suomessa Kepa vieraili viimeksi kolme vuotta sitten, jolloin teimme matkan Saimaan kanavaa risteillen Viipuriin ja Koskelaan. Kävimme myös Valkeakoskella tervehtimässä vanhoja urheilijakavereita. Tapasimme virkeitä ikäihmisiä ja muisteloita ja naurua riitti. Kepan valoisa elämänasenne, uteliaisuus, huumorintaju ja heittäytyminen erilaisiin juttuihin ovat hyvät mallit meille nuoremmille.

Kirjoitti Marjatta Larsio, Kepan kummityttö ja Lahja-sisaren tytär

PELOTTAVA TUNTEMATON

Odotin kolmekymppiseksi ennen kuin uskalsin lähteä Etelä-Amerikkaan. Merentakainen manner oli kiinnostanut minua jo pitkään ja olin vuosien varrella solminut ystävyysuhteita eteläamerikkalaisiin. Mielikuvini ja ennakkoluuloihini liittyi kuitenkin pelkoa ja epävarmuutta. Olin kuullut kauhutarinoita pienistä ja isoista rikoksista, vaaroista ja ryöstöistä, aseellisistakin. Osan tarinoista olin vielä kuullut paikallisilta ystäviltäni. Niiden oli siis oltava totta!

Viikkoa ennen Chilen vaihto-opintoihin lähtöä olin hermostunut. Käytännön asioiden järjestelyiden lisäksi pohdin, miten tulisin pärjäämään. Ehdin olla Chilessä 24 tuntia, kun olin jo menettänyt ensimmäiset rahani. No niin, siinä sitä oltiin: takki auki ja taskut tyhjat.

Neljä ja puoli kuukautta myöhemmin tuijotin mustaa maisemaa yöbussin ikkunasta matkalla Perusta Boliviaan. Mietin, että vielä viisi vuotta sitten en olisi rohjennut ajatellakaan, että matkustaisin ympäri Etelä-Amerikkaa yksin. Ensimmäisen päivän rahojen menetys oli vain häilyvä muisto, huonoa tuuria, joka olisi voinut sattua missä tahansa ja kenelle tahansa. Olo bussin penkillä oli turvallinen. Ilokseni olin todennut, että busseissa matkustaa moni muukin yksin: naisia, miehiä, nunnia, matkailijoita, nuoria ja eläkeläisiä. Kaikki yhtä yksin ja yhdessä.

Latinalaisessa Amerikassa sain usein selittää kiinnostuneille Suomen maantieteellistä sijaintia: "Venäjän vieressä. Ruotsista itään". Vastaus siihen oli usein napakka: "Venäjän! Sinne en kyllä ikinä uskaltaisi matkustaa!". Hämmästykseni sain kuulla

monen eteläamerikkalaisen suhtautuvan epäilevästi Venäjän matkailuun. Rauhoittelin ennakkoluuloisia ja kerroin, että olin viimeisen vuoden aikana matkaillut Venäjällä rauhallisin mielin. Tuntui nurinkuriselta, että joku eteläamerikkalainen voisi jännittää Venäjälle matkaamista ja toisaalta surulliselta, koska matkailijalta voisi ennakkoluulojen takia jäädä paljon näkemättä.

Sain idean tähän tekstiin makoillessani Druzhbahotellin pehmeällä lisävuoteella. Olimme sukuseuran matkalla Viipurissa. Ilta oli ollut upea. Olimme saaneet nauttia ilotulituksista, Viipuri-päivien iloisesta tunnelmasta, toistemme seurasta ja täydellisen lämpimästä elokuun illasta. Pelko ei ollut läsnä näissä kokemuksissa. Tunnelma Viipurissa oli väkijoukon keskellä ollut yhteisöllinen ja lämminhenkinen. Kaikkien ennakkoluuloisten olisi pitänyt olla kokemassa tämä leppoisa tunnelma.

Usein tuntemattomilla asioilla on tapana muuttua pelottaviksi. Kohtaamalla tuntematon, pelko usein häviää. Andien vuoristoteillä kiitävässä yöbussissakin ongelmat ovat usein arkisia: elokuvien äänet ovat liian kovalla ja ilmastoinnin säädöt tuntuvat toimivan vain ääriasennoissa. Uskaltakaamme tutustua rohkeasti ja avoimin mielin uusiin paikkoihin. Etelä-Amerikka ja Venäjä ovat paikallisiin ihmisiin ja heidän tapoihinsa tutustuessa antoisia paikkoja, joissa voi oppia paljon sekä itsestään että toisista.

Kirjoittaja Noora Laitinen

Atamacan aavikolla Chilen pohjoisosassa illan hämärtyessä.

Mummoni

AMANDA KÄEN

o.s. Koskelaisen muistoksi

Terveiset sateisesta Länsi-Ruotsista näin lokakuun alussa. Kuivan kesän jälkeen tuntuu sade tarpeelliselta, kun järvien vedenpinta on laskenut noin 30 cm. Täällä minä yksi Koskelaisen suvun haara asun tuulen ja tuiskun tahdissa. Mutta ”hyvin männöö”.

Muutin Tampereelta Göteborgiin 1970-luvun alussa valmistuttuani sosionomiksi Tampereen yliopistosta. Reilun viikon kuluttua aloitin työn sairaskassatuustoimistossa. Maksoin sairausetuuksia, vaik' en kunnolla osannut puhua kieltä. Löysin ruotsalaisen miehen ja muutimme yhteen. Johanna-tyttären synnyttyä vaihdoin työpaikkaa peruskouluun, jossa toimin monta vuotta kotikielen opettajana. Rakensimme omakotitalon, kun Robert-poika oli vuoden ikäinen. Suomessa syntynyt Minna kasvoi äitini Aira Reunasan luona ja muutti talon valmistuttua Ruotsiin.

Tämä aika elämässäni oli raskasta, niin kuin kaikkien perheellisten, kun työssä oli käytävä ja perheestä huolehdittava. Ei ollut mummoja tai muita läheisiä minua tukemassa. Erosin, muutin paikkakuntaa ja menin uusiin naimisiin. Otin uuden sukunimen, jota vielä käytän käytännöllisistä syistä. Viimeiset 20 vuotta työskentelin sosiaalisiteerinä Göteborgin kunnassa, mutta lopetettuani 63-vuotiaana virkani olen edunvalvoja pääasiassa suomalaisille vanhuksille, joilla ei ole sukulaisia täällä. Ruotsissa asuessani en ole ollut suomalaisessa seuraelämässä muuta kuin kulttuuritapahtumissa, messuilla, pikkujoulun ja itsenäisyyspäivän vietossa. Osa ystäväistäni on toki suomalaisia ja meitä yhdistää kieli ja kulttuuri. En ole kuitenkaan kokenut syrjäyttämistä ystäväpiirissä enkä ruotsalaisten parissa, mutta työpaikalla kyllä. Suomalaiset ovat rehellisiä työtätekevää kansaa ja se ei aina ole hyväksi kun urakoita lasketaan. Olen Ruotsin kansalainen ja olen vaikuttanut myös oman kunnan kunnanvaltuustossa sekä sosiaalilautakunnassa muutaman vuoden 1980-luvulla.

Mummoni Amanda Koskelainen/Käki asui meillä Tampereella ja oli meille kolmelle lapselle tuki ja turva. Amanda-mummo oli aina myötamielinen ja rohkaiseva. ”Ensi kerralla tulloo parempi tulos”. Ei koskaan pahaa sanaa sanonut ainakaan meidän lasten kuullen. Äitini Aira Reunanen oli ompelijana Kaurimo-pukineessa ja tuli iltapäivällä kotiin.

Koskelaisia neljässä polvessa.
Oikealla Amanda, vasemmalla Aira, takana oikealla Tuula,
vasemmalla Minna.

Jo oli Amanda kuorinut perunat kattilaan ja tehnyt jauhelihataikinan valmiiksi, jotta Aira pääsi paistamaan lihapullia ilman esivalmisteluja. Siinä suuren perheen apuna Amanda ”vei mennessään ja toi tullessaan” likaämpärin ulos ja perunat puutarhasta sisään. Kun neuloin villapaitaa ja Amanda katseli työtäni ja kehui, mutta kun tuli ”virhe olisi hyvä purkaa ja neuloa uudelleen”, sillä se virhe tulisi vaivaamaan minua aina ajatuksissani. Jos olin epävarma jostain pienestä värierosta, niin Amanda tuumasi, että ”hullu ei huomaa ja viisas ei puhu mitään”. Amanda-mummoni harrasti mattojen kutomista. Hänen suuri onni oli jo katsella isäni Tampellasta tuomia kangaspaloja, joista hän suunnitteli uusia mattoja. Sääli, että suuret määrät matoista meni kierrätykseen Airan kuolinpesän yhteydessä.

Tampereella asuessani tapasin Amanda Koskelaisen sisaruksista Tauno Koskelaista ja Ester Käkeä. Muistan myös Elimäeltä Martta Koskelaisen iloisen naurun helähdysten ja Arvo Koskelaisen napakan otteen elämään vanhoilla päivilläkin.

Kävin äitini Airan kanssa Löytömaellä joskus 90-luvulla. Amanda-mummon lapsuuskoti oli Löytömäen Vaspellossa ja aviomiehen myötä koti oli Pyhämaellä. Siellä Pyhämäen kukkulalla katselimme mäen rinnettä, jonne kuulemma oli haudattu paljon saksalaisia sodan aikana. Vain navetan porraskivi, villiintynyt omenapuu ja juhannusruusut muistuttivat Pyhämäen asukkaista.

Minulle karjalaisuutta on iloinen mieli, puheliaisuus, vilkkaus, ahkeruus ja hyvä monipuolinen ruokakulttuuri; Karjalan paistia, kaalikeittoa, karjalan piirakoita ja marjoista tehtyä kiisseliä tai puuroa. Aina meillä oli perusruokaa, vihanneksia ja marjoja tarjolla. Sen aikainen sotavuosien puutteesta johtuva säästäväisyys näkyi kaikkien suomalaisten arkielämässä. Vaatteista tehtiin räsymattoja, korjattiin, lyhennettiin tai pidennettiin. Nappi ommeltiin uudelleen ja vetoketju vaihdettiin, jos vaate muuten oli käyttökelpoinen. Ompelijan tyttärenä opin luomaan uutta vanhasta.

Opin elämään pienillä menoilla, ensin piti säästää ja sitten vasta ostaa mitä, mitä tarvitsi. "Ei ne suuret tulot vaan ne pienet menot" oli yksi meidän perheen motto elämisen taidoista.

Kaikki tämä on ollut minun elämän oppaana ja hyvin olen perimieni taitojen avulla aina ratkaissut rahallisen ja käytännön ongelmat. Karjalaisten tavoin olen avoin ja mielellään ihmisten parissa toimiva jo ammattinikin vuoksi. Elämän varrella olen oppinut nöyrytymään ja hyväksymään eri vaihtoehtot, aloittamaan alusta ja pyrkimään eteenpäin omin avuin.

Nyt elän elämän syksyä ja olen tyytyväinen elämäni valintojen summaan. Minulla on kolme lasta ja viisi lastenlasta, joiden elämää seuran joka viikko. Vanhin tytär puhuu suomea, nuoremmat lapset eivät. Suomen matkat vähenevät Aira-äidin kuoleman jälkeen. Siksi haluan pitää yhteyttä seuraavan polven sukulaisiin, jotta Suomi pysyy Ruotsissa asuvan sukuhaaran muistoissa. Lapsenlapsistani 18-vuotias Mirjam on kovin kiinnostunut suomalaisuudesta ja jopa käynyt suomen kielen alkeiskurssin viime keväänä. Hän on matkustanut kanssani Tampereelle pari kertaa.

Niin se on, vasta kolmannen polven siirtolainen haluaa tutustua sukujuuriinsa. Toivon, että Mirjamin kiinnostus Suomen oloihin jatkuu, sillä emme koskaan tiedä, mihin elämän tapahtumat nuoret ihmiset heittää.

Tuula Olsén

Amanda Käki o.s. Koskelainen oli Vuokko Mäen ja Lea Lääperin täti kummankin isän puolelta.

Kuvassa sukulaistytöt yli 50 vuoden jälkeen. 1960-luvun alussa ollaan Lempäälän Höytämössä ja kesällä 2018 Göteborgissa.

Vasemmalla Tuula Olsén, keskellä Vuokko Mäki ja oikealla Lea Lääperi.

Koskelan kylästä Malmin kautta vähän maailmalle ja Siipyyhyn

Juuret Karjalassa

Tiedossani olevat sukujuuret ulottuvat 1700-luvulle asti, henkilöihin Israel Heikinpoika (s.1767) ja 1. vaimonsa Maria (1771-1795) ja 2. vaimonsa Liisa Jaakontytär (s.1773) sekä paikkoihin Koskelan Heikkilä ja Ylijoki. Sukuselvityksessä isän isäni Antin sukuhaarassa on merkintä Koskela "Hiivalanmäki" sekä alun perin paikka Heikkilä R n:o 4². Israelin ja Liisan lapsenlapsenlapsi oli isäni isä Antti Koskelainen (1900-1937) ja isän äiti oli Sylvi o.s. Kuitunen (1909-1995) Löytömaeltä. Koskelan Palmurannassa Antti ja Sylvi saivat kaksi lasta, isäni Harryn ja nuoremman veljensä Markun. Antin varhaisen poismenon takia Sylvi meni uusiin naimisiin viipurilaisen Kalle Juurelman kanssa, joka muutti vävyksi Palmurantaan. He saivat kolme lasta, Jussin, Pekan ja Leena Juurelman. Sylvin sisko Lyyli meni naimisiin Juho Koskelaisen kanssa, jonka sukuhaarassa on merkintä Koskela "Anttila", alun perin paikka Ylijoki R n:o 4¹.

Meren rannalla.

Siipyyssä.

Koskelasta Sylvi perheineen joutui lähtemään kahteen kertaan evakkoon. Ensimmäinen evakkomatka päättyi Ouluun, josta siirto takaisin Viipuriin välirauhan aikana. Toisella kertaa he joutuivat pakenemaan pommituksen takia metsään Nurmen asemalla ennen kuin evakkomatka saattoi jatkua. Tämä toinen matka vei Sylvin perheen ensin Metsäkansaan, kylä Valkeakoskella, josta siirtyivät sitten asumaan Porvoon Ernestasiin. Tällöin isäni Harry tapasi Porvoon maalaiskunnan Strömsbergissä tulevan äitimme Nanny o.s. Gustafssonin. Vuonna 1950 Sylvi ja Kalle ostivat talon Helsingistä Malmilta, jonka yläkerran isäni kunnosti meille asunnoksi. Isäni oli kätevä käsistään ja häntä on kiittäminen omista taidoistani ainakin yrittää tehdä ja korjata kaikenlaista itse. Meitä oli neljä lasta, isosiskoni Pirjo, nyk. Jokinen ja pikkuveljeni Veikko ja Sakari.

Olimme usein alakerrassa Sylvi-mummon luona, joka kertoi meille tarinoita elämästä Karjalassa. Valitettavasti niitä tarinoita ei silloin ymmärretty tallentaa, joten asiat ovat vain enemmän tai vähemmän hatarien muistikuvien varassa ja paljon on yksityiskohtia jo unohtunut. Kävimme usein Strömsbergissä äitimme vanhempien luona. Tällöin vierailimme usein myös Vanha Moisiossa ja Artjärvellä. Vanha Moisiossa asuivat Sylvi-mummon sisko Lyyli miehensä Juhon kanssa. Kutsuimme heitä Jokelan Lyyliksi ja Juhoksi. Artjärvellä asuivat isäni isän äiti Sohvi, o.s. Porali (1877-1971) ja hänen 11 lapsestaan ainakin Arvi, Hugo ja Vilho. Hugo ja isämme olivat hyviä kavereita ja yövyimme heillä aina, kun kävimme Artjärvellä. Vierailimme myös Kausalassa sukulaisten luona, mutta niistä käynneistä minulla ei ole enää tarkempia muistoja. Pikkuhiljaa tapaamiset harvenivat ja aikuisiässä jäivät kokonaan pois. Nyt vanhemmalla iällä nämä sukulaisuussuhteet taas kiinnostavat enemmän ja sukuseuran lehti, kokoukset ja matkat ovat oiva apu tiedon saannissa.

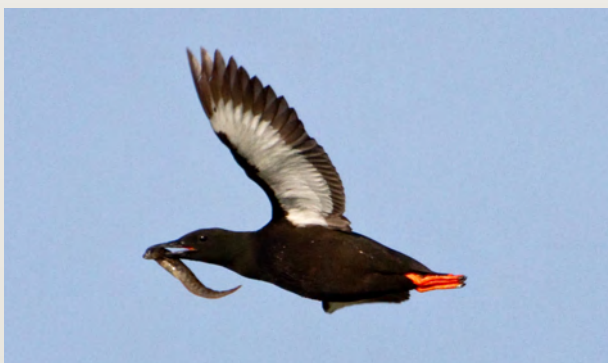
Matka maailmalle

Matkani "vähän maailmalle" voisi katsoa alkaneen Malmin kansakoulusta, jossa aloitin koulunkäynnin vuonna 1960. Tuohon aikaan oli vielä tavallista, että "työläisten lapsista tulee työläisiä eikä kouluja käydä enempää kuin on pakko". Minulle oli selvää jo varhain, että haluan lukea ja opiskella, jotta "pääsen sisätöihin",

kuten siihen aikaan oli tapana sanoa. Kansakoulun neljännen luokan jälkeen pyrin Oulunkylän Yhteiskouluun. Koulussa oli monta hyvää opettajaa, jotka vahvistivat jo herännyttä suhdettani luontoon ja luonnontieteisiin. Koulun Parus-luontokerhossa alkoi lintuharrastukseni, mikä jatkuu edelleen hyvin aktiivisena. Valmistuin Helsingin Yliopistosta Puun ja Muovien kemian laitokselta 1970-luvun lopun heikkoon työllisyystilanteeseen Suomessa, joten hain töihin Tanskaan Kööpenhaminan lähelle pohjoismaiseen maaliteollisuuden tutkimuskeskukseen Nordiska Institutet för Färgforskning (NIF). Työkaverini olivat ruotsalaisia ja tanskalaisia. Yksi insinööreistä oli lapsena vanhempineen paennut Virossa ja laitoksen johtaja oli USA-lainen.

Parin vuoden kuluttua palasimme Suomeen, koska sain työtarjouksen Tikkurilan Väritehtailta lateksimaalien tuotekehityssinööriksi. Tanskassa oloaika oli herättänyt kiinnostuksen työskentelyyn ja asumiseen ulkomailla. Seuraava askel olikin sitten muutto 1984 Sveitsin saksankieliselle alueelle Zürichin eteläpuolelle töihin The Dow Chemical Companyn Euroopan tutkimuskeskukseen lateksimaalien tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Sekä Tanskassa että Sveitsissä vietetyt vuodet olivat erittäin antoisia, välillä haastaviakin, mutta kasvattivat minua ja perhettäni selviytymään elämän käänteissä ja elämään monikansallisessa ympäristössä; Dow'lla oli töissä yli viittäkymmentä eri kansalaisuutta olevaa henkilöä joka puolelta maailmaa.

Työni vei minua matkoille lähes kaikkiin Euroopan maihin ja myös Lähi-Itään, Pohjois-Afrikkaan ja USA:aan, aluksi maalitehtaille mutta myöhemmin myös paperitehtaille. Suosittelen kaikille nuorille ulkomailla työskentelyä ja/tai opiskelua, jos vain mahdollista. Sillä on suuri merkitys elämän suunnalle ja mahdollisuuksille jatkossa. Palasimme asumaan Helsinkiin lähes viiden vuoden Sveitsissä asumisen jälkeen, kun Haminaan valmistui 1989 Dow'n lateksitehdas palvelemaan Suomen tuolloin nopeassa kasvussa ollutta paperi- ja kartonkiteollisuutta. Paperi- ja kartonkitehtaat ympäri Suomea tulivat tutuiksi 30-vuotisen työurani aikana paperinpäällystyksen tuotekehityksen parissa.

Riskilä 16.7.2015

Merikotkat 16.3.2018

Eläkeläispäiviä Siipyyssä ja Vantaalla

Jäin eläkkeelle kaksi vuotta sitten ja sen jälkeen olen viettänyt lähes kaiken ajan maaliskuusta marraskuun alkuun Kristiinankaupungin Siipyyssä ja talvi-kuukaudet Vantaan Leinelässä, uuden kehäradan aseman vieressä. Hankimme vuonna 2007 Siipyyssä lähes satavuotiaan talon vapaa-ajan asunnoksemme oltuamme useamman kerran Skaftung Naturen lintukurseilla alueella. Siipyy on yksi Suomen parhaimpia paikkoja lintuharrastuksen kannalta. Siipyn Lintutornin joukkue on voittanut keväisen Tornien Taiston seitsemän kertaa, useammin kuin mikään muu lintutorni. Olemme löytäneet Siipyn edustan Domarkobban-saarelta kaksi Suomelle uutta lintulajia, ylänkötyllin, ent. mongoliantylli, vuonna 2012 ja nokitaskun vuonna 2015.

Tämän vuoden kesällä kyläpöllönen, kolmas havainto Suomesta, huuteli kolmisen viikkoa talomme viereisessä metsikössä niin, että ääni kuului sisällekkin. Pihalta havaitsemiemme muiden pöllöjen lajilista on ihan mukava: huuhkaja, viiru-, helmi-, sarvi-, lehto- ja varpuspöllö. Lintujen valokuvaamisen aloitin muutama vuosi sitten. Kuvia tulee otettua välillä useampi sata päivässä, joten usein iltaisin aikaa menee kuvien valikoimiseen ja käsittelyyn enemmän kuin niiden ottamiseen.

Lintujen katsomisen lisäksi paljon aikaa kuluu vaimoni Kirsin kanssa puutarhassa ja muissa ulkotöissä sekä koiraamme ulkoiluttaessa. Talvi-kuukausina nautimme asumisesta Vantaan Leinelässä uudessa kerrostalossa, jossa ei tarvitse huolehtia lumitöistä eikä talon lämmityksestä ja pääkaupunkiseudun kulttuuri- ja muut palvelut ovat lähellä helposti saavutettavissa. Leinelässä on myös hyvät ulkoilumaastot, joten paljon aikaa tulee sielläkin vietettyä luonnossa. Minulla on ensimmäisestä avioliitosta kaksi poikaa, Ilkka ja Aarni sekä kaksi lastenlasta, Aatu ja Elsa, joten Koskelaisten suvun matka jatkuu myös heidän kauttaan.

Jukka Koskelainen 25.10.2018

Evakkotarinoita osa 3.

Pekka Koskelaisen muistelmista

Maaliskuu 1940.

Sisareni Kaino Niemelä sai majoituspaikan appivanhempiansa kanssa Kyrönperästä Kyrössä, noin 10 kilometrin päässä meidän majoituspaikasta. Kaino kävi usein katsomassa meitä.

Punkalaidun Oriniemi.

Kansanhuolto toimi, Vaatteita ja jalkineita saatiin hakea Amerikan-apulähetyksestä kansakoululta. Vaatteet ja kengät olivat oudon mallisia: merisotilaiden valkeita paraatihousuja, jotka olivat kapealantioisia ja leveälahkeisia. Kangas oli lujaa, mutta malli kummallinen. Koululla ollut Amerikan apu sisälsi ilmeisesti laivaston käytöstä poistettuja sopimattomia vaatteita ja jalkineita. Jalkineet olivat varrellisia kalosseja, kumia, neppari kiinnitys varsissa. Outoja, mutta menettelivät loskakelissä. Valkeiden paraatihousujen kangas oli tiivistä ja lujaa. Koko oli niin pientä, etteivät ne menneet minun 12-vuotiaani päälle. Minulla on mielikuva, että naiset ratkoivat housut ja ompelivat tytöille hameita.

Punkalaidun Oriniemi.

Maaliskuussa oli aurinkoisia päiviä. Lunta oli paljon. Aurinko oli lämmittänyt lunta ja yöpakkaset kovettivat märän lumen kantavaksi hangeksi. Hiihtelin tasaisilla pelloilla. Joskus innostuin luistelemaan suksilla ja silloin hangella eteni melkein lentäen. Talvisota päättyi 13. maaliskuuta 1940. Me asuttiin silloin Punkalaitumen Oriniemessä vanhan maatalon isossa tuvassa. Makuupaikkana siskonpeti tuvan lattialla.

Maaliskuu 1940. "Evakuointia".

Isä oli käymässä Punkalaitumen kirkonkylässä ruokatavaraostoksilla. Siellä hänen huomionsa kiinnittyi erään tuntemansa nuorukaisen ajamaan kilpapyörään. Pyörä oli tutun näköinen, harvinainen ranskalainen kilpapyörä, kirkas alumiininen runko ja ohuet kilpailurenkaat. Veljelläni Einolla, joka oli tunnettu kilpapyöräilijä, oli ollut samanlainen pyörä, mutta se oli jäänyt Vaivasniemelle, kun sieltä helmikuun lopulla oli evakkoon lähdetty. Hetken kuluttua paikalle tuli nuorukaisen sisko naisten retkipyörällä, joka sekin näytti ihmeen tutulta. Isän epäily heräsi ja hän meni käymään nuorten sijoituspaikkaan. Isän kysyttyä, miten meidän pyörät olivat heille joutuneet, nuorten isä sanoi ostaneensa ne

tuntemattomalta mieheltä. Isä ihmettelemään, kuinka tuntemattomalla voi olla myytävänä hieno ranska- lainen kilpapyörä, joita maassa ei ollut montakaan. Isä sanoi menevänsä poliisin puheille, koska oli varma, että pyörät oli haettu Vaivasniemeltä meidän perheen evakkoon lähdön jälkeen.

Poliisille mies sanoi, että, nämä pyörät ovat nyt hänen, kun hän on ne talteen ottanut, muuten ne olisivat jääneet rajan taakse. Poliisi sanoi, että miestä tullaan syyttämään varkaudesta, jos pyöriä ei anneta oikealle omistajalle. Jos luovutat ne nyt, niin jätetään syyttämättä! Poliisi kysyi isältä mitä mieltä hän oli? Isä sanoi, että hänen puolestaan asia oli selvä.

Kun tätä asiaa selvitettiin poliisin kanssa, kävi ilmi, että kyseinen mies oli suorittanut tarkastuskäyntejä tyhjiilleen jääneissä taloissa sen jälkeen, kun asukkaat olivat niistä lähteneet. Kuinka paljon talteenottoa eli "evakuointia" saattoi silloin tapahtua.

Huhtikuu 1940. Siirto Pöytyälle.

Talvisodan päättyminen ja Karjalan luovuttaminen Neuvostoliitolle aiheutti paljon työtä siirtoväen asuttamiseksi. Nyt asuttiin Karjalan siirtoväen tilapäisissä sijoituspaikoissa varsin ankeissa oloissa. Huhtikuun alussa meille osoitettiin uusi asuinpaikka Pöytyälle, Auvaisten kylään. Asutustoimikunta oli löytänyt meidän perheelle tyhjänä olleen mummon mökin. Mökin omistaja, ison maatalon vanha emäntä, oli rakennuttanut sen itselleen ja asunut siinä vuosikaudet. Nyt hän oli sairastunut ja siirtynyt lepäämään ja hoidettavaksi maatalon päärakennuksen kamariin.

Tämä talo oli ihan sopiva meille. Siinä oli eteinen keittiö ja kamari meidän käytössä. Toinen kamari oli suljettu, sinne oli siirretty kaikki mummun tavarat. Ulkorakennuksessa oli sauna, puuvaja ja yhden lehmän navetta. Navetta ja sauna olivat suljettu. Saunaa ei saanut käyttää, kun sen savupiippu oli viallinen. Tänne me muutettiin. Tavarat ja ihmiset kuorma-auton lavalla köröteltiin Punkalaitumen Oriniemestä Pöytyän Auvaisten kylän Naaranojalle. Kylmä oli kyyti.

1940. Huhti-toukokuu. Kansakoulu 6-luokka.

Kansakoulun kävin loppuun Pöytyän pitäjän Lankisten kylän kansakoulussa. Asuinpaikastamme Naaranojalta oli Lankisten kouluun noin puolitoista kilometriä. Jouduimme kävelemään kahden pikkujoen yli. Jokiin oli rakennettu kävelysillat. Siskoni Sirkka kävi neljättä luokkaa samassa koulussa. Hilda Laaksonen oli opettajani. Pärjäsin koulussa kohtalaisesti. Ainoastaan laulussa sain nelosen. En suostunut laulamaan luokassa, pelkäsin esiintymistä kauheasti. Sain Lankisten koulusta kansakoulun päästötodistuksen. Tyydyttävän. (Kesällä Vanhakylän kansakoulun johtajaopettaja Esteri Sohkanen lähetti minulle myös Vanhakylän kansakoulun päästötodistuksen. Tyydyttävän. Minulla on kaksi tyydyttävää kansakoulun päästötodistusta.)

1940, Kesäkuu. Aurajoessa uimassa.

Asuttiin Naaranojalla Ylitalon mummun mökissä. Tämä kesä oli lämmin. Käytiin uimassa Aura-joessa. Käveltiin Rantalan talon ohi polkua myöten rantaan. Siskoni Sirkka meni edellä. Anja apu-telinettä työntäen perässä ja minä vahtien perässä, että raajarikkoinen Anja selviää rantaan. Vesi Aurajoessa oli savista harmaata ja läpinäkymätöntä, mutta lämmintä. Rannat olivat saviset. Kun veteen meni, oli jalan alla kylmä pehmeä savi. Hauskaa oli uida, pulikoida ja kellua vedessä. Ylitalon poika oli ollut merillä, kovasti ruskettunut. Hän oli joskus uimassa, silloin kuin mekin. Ihmetellen katsottiin, kun hän kroolasi pitkin jokea, oli siinä menossa vauhtia. Kesän aikana selvisi, mitä tarkoittivat murre sanat "soukka" ja "piukka"?

1940, Kesäkuu. Lapsenvahtina.

Veljeni Eino kotiutettiin armeijasta. Hän löysi työpaikan Auran Osuusliikkeen kuorma-auton apumiehenä ja asunnon Aurasta. Laura ja Kirsti saivat työtä Auran nahkatehtaan kumiteräsaapasastolta. Pentti jatkoi palvelusta sotaväessä. Siskoni Toinin mies, Eino Ampuja, kotiutettiin armeijasta. Toini ja Eino muuttivat heti Auvaisten kylään, kauppojen lähelle, Leppälän taloon. Vähän myöhemmin Eino sai työpaikan Käyrän varavankilan laitoksilla kirvesmiehenä ja Toini Auran nahka-tehtaalta. He muuttivat Auraan Leppäkosken taloon. Tarvittiin lapsenvahtia, kun molemmat vanhemmat olivat työssä. Terttu Mirjam oli kolme- ja puolivuotias. Minä jouduin lapsenvahdiksi. Heillä oli yksi hellahuone käytössä siinä isossa talossa. Minä nukuin lattialla. Toinin ja Einon sänky oli erotettu verholla. Joskus yöllä verhon takaa kuului kinastelua, oliko joku sopiva aika vai ei! Minut opetettiin tekemään ruoka valmiiksi, kun he tulivat työstä. Perunan keitto ja läskisoussin teko kävi minulta kuin ammattikeittäjältä. Mirjamin hoito ja päiväunet onnistuivat hyvin. Päivällä leikittiin ja käveltiin ulkona. Muistan kun tein päreistä lennokin siippiä ja lennäteltiin lennokkeja.

1940, Elokuu. Elokuviissa.

Olin edelleen lapsenvahtina Toinin ja Einon luona. Käyrän Nuorisoseuratalolla oli elokuvaesitys, "Jääkäarin morsian", sitä me Einon kanssa käytiin katsomassa. Eino minut sinne vei, eihän minulla ollut rahaa. Elokuvasssa näytettiin Saksassa tapahtunutta jääkärikoulutusta, romanssia siellä ja jonkunlaista vakoilua, en tarkkaan muista. Tauno Palo oli pääosassa. Lopussa ratsastettiin hurjasti. Oli varmasti isänmaallisuutta korostava elokuva. Tämä oli toinen elokuvaesitys, jonka olin tähän mennessä nähnyt. Ensimmäinen oli Vanhakylän Elon talolla esitetty mykkäelokuva, jossa esiintyi kiinalaista kansanelämää kuvaavaa toimintaa.

Pekka on Koskelaisten sukuseuran kunniajäsen. Hän on kotoisin Vahvialan pitäjän Vanhakylän Vaivasniemen talosta. Hänen vanhempansa olivat Alina, o.s. Koskelainen Löytömäen Peltolasta ja Matti Koskelainen Koskelan Perämäestä. Hänen muistelmiensa I osa oli lehdessä nro 42 ja 2 osa nro 43.

Pekka ja Reima Koskelainen sukunsa kotikivellä.
Kuva: Hannes Sipiläinen

Pekka Koskelainen kertoo, että kuvassa olemme Reiman kanssa isäni Matti Koskelaisen s. 1884 syntymäpaikan, Perämäen piha-alueella. Isäni isä Antti Koskelainen (9 lasta) myi Perämäen tilan 1923 ja osti Vaivasniemen maatilan Vahvialan Vanhakylästä. Isäni perhe koostui muuttaessa hänen vanhemmistaan Annasta ja Antista, veljestään Juhanasta, vaimostaan Alinasta ja kahdeksasta lapsesta. Myöhemmin meitä syntyi kolme lasta lisää.

TULEVIA TAPAHTUMIA

Kevätkokous pidetään 9.3.2019

Moision kartanossa.

Vahviala-seuran kesäjuhla pidetään

7.7.2019 Lappeenrannassa.

Syyskokous pidetään 9.11.2019

Haminan Työväentalolla, teemana
Lapset ja Nuoret.

Retket

Viikolla 23/2019 Hautausmaan siivousretki,
retkellä tutustutaan Viipurin kaupunkiin.

27.7.2019 Kesäretki Vanhaankylään.

Viikolla 41/2019 Syyssiivousretki Vahvialan
hautausmaalle ja kirkonmäelle, tutustaan myös
Sorvalin hautausmaahan ja kirkon raunioihin.

2 pv Viipurin retki heinäkuun 2019 alkupuolella

Kuusankosken arkistossa säilytetään seuran omaisuus, myytävä materiaali ja arkisto.
Arkistointi painottuu asiakirjojen lisäksi oman pitäjän historia- ja kulttuuritietojen keräämiseen.
Kuvien digitointia jatketaan ja suunnitellaan niiden järjestämistä.
Arkistointi toteutetaan tehdyn suunnitelman mukaisesti.

UUODEN 2019 JÄSENMAKSUT

Pyydämme maksamaan jäsenmaksut lehden liitteenä olevan ohjeen mukaisesti 4.1.2019 mennessä.
Huomaa uusi tili- ja viitenumero!

Jäsenmaksu on yhteensä 32 euroa

(Koskelaisen sukuseuran jäsenmaksu on 12 euroa ja Karjalan Liiton jäsenmaksu on 20 euroa)

Käytäthän viitenumeroa, jotta maksu kohdentuu oikealle henkilölle!

Karjalan Liiton suunnittelema keskitetty jäsenmaksukeräys alkanee vasta 2022.

Sukuseuran pöytästandaari

Standaari maksaa 40 euroa. Sen on suunnitellut Pentti Sipiläinen vuonna 1993. Taivaansiniseen taustaan puna-mustalla pohjalla oleva hopeinen palkki hakoineen kuvaa luoteesta kaakkoon virtaavaa Koskelan jokea, joessa olevaa saarta sekä viljätähkä viitteenä maan viljelykseen.

Viirin voi tilata Päivi Heimolalta
p. 0400 952 112 tai
paivi.heimola(at)expodos.inet.fi

Koskelaiset

Vastaava toimittaja

Päivi Heimola

paivi.heimola(at)expodos.inet.fi

0400 952 112

Suunnittelu

Vuokko Mäki

vuomak(at)saunalahti.fi

045 893 6290

Taitto/Paino

Kirsi Järvinen

Kirje- & Lomakepaino

(Järvenpään Kopiopalvelu Oy)

Vanha Yhdystie 18 B, 04430 Järvenpää

www.lomakepaino.com

Julkaisija

Koskelaisen sukuseura ry

Tilausmaksu sisältyy jäsenmaksuun.

Pankkitili: IBAN: FI54 5358 0620 3844 01

BIC: OKOYFIHH

Osoitteenmuutokset:

Marjatta Larsio

marjatta(at)larsio.fi

050 357 6831

Kannen kuva: Pekka Koskelainen Espilän edessä.

Kuva Hannes Sipiläinen